

Sygn. akt III AUa 603/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Protokolant: protokolant sądowy Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2018 r. w Lublinie

sprawy J. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji J. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 15 maja 2017 r. sygn. akt VIII U 1627/16

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i ustala J. C. prawo do emerytury od dnia (...);

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz J. C. kwotę 30 (trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Czaja Krystyna Smaga

Sygn. akt III AUa 603/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 października 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił J. C. prawa do emerytury. W uzasadnieniu swego stanowiska organ rentowy, powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach

lub w szczególnym charakterze wskazał, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 roku, nie wykazał ogólnego stażu ubezpieczeniowego wynoszącego co najmniej 25 lat, nadto 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Organ rentowy nie uwzględnił wnioskodawcy okresu od 8 kwietnia 1977 roku do 1 maja 1977 roku, ponieważ w tym okresie wnioskodawca nie świadczył pracy oraz pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 18 września 1978 roku do 2 listopada 1979 roku, ponieważ brak jest zaświadczenia z KRUS o opłacaniu składek na(...). Zakład nie uwzględnił również do pracy w warunkach szczególnych okresu od 1 lutego 1974 roku do 30 kwietnia 1978 roku i od 27 marca 1981 roku do 13 marca 1995 roku z tytułu zatrudnienia w (...), ponieważ w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 13 marca 1995 roku brak jest podanego charakteru pracy wykonywanej zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

J. C. złożył odwołanie od decyzji, w którym domagał się jej zmiany i ustalenia mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, że domaga się zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 1 lutego 1974 roku do 30 kwietnia 1978 roku i od 27 marca 1981 roku do 13 marca 1995 roku z tytułu zatrudnienia w (...).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.
w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie.

W toku postępowania J. C. wnosił dodatkowo do zaliczenia do ogólnego stażu pracy zatrudnienia od 1 maja 1978 roku do 1 listopada 1979 roku w gospodarstwie rolnym jego teścia oraz w (...)w K. od 1 stycznia 1970 roku do 15 stycznia 1974 roku.

Wyrokiem z dnia 15 maja 2017 roku Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

J. C. urodził w dniu (...), a wniosek o emeryturę złożył 15 października 2014 roku. Dołączył do niego świadectwo pracy zaliczanej do pierwszej kategorii z którego wynika, że od 1 lutego 1974 roku do 30 kwietnia 1978 roku i od 27 marca 1981 roku do 13 marca 1995 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace ładowacza wymienioną w Dziale VIII, poz. 1, pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 28 maja 1980 roku w sprawie prac zaliczonych do pierwszej kategorii zatrudnionych w zakładach pracy resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych.

Organ rentowy uwzględnił wnioskodawcy łącznie: 22 lata, 4 miesiące i 3 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych (karta przebiegu zatrudnienia k. 39 t. II akt ZUS).

Sąd ustalił, iż J. C. od urodzenia mieszkał w miejscowości Ś., i uczęszczał do szkoły podstawowej w K.. Nie kontynuował nauki po jej ukończeniu. Po ukończeniu siedemnastego roku życia wykonywał czynności w(...)w K. (zeznania wnioskodawcy k. 16v-17, 50v-51, 87v-88, 101v a.s., zeznania świadka A. P. (1) k.33v-34 a.s.). Nie zachowały się jego akta osobowe z okresu zatrudnienia w tym(...).

Od 1 lutego 1974 roku został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) - L.(...)Oddziale w P. na 7-dniowy okres próbny na stanowisku pracownika fizycznego - ładowacza, a po upływie tego okresu na czas nieokreślony. Wnioskodawca zajmował się ręcznym przeładowywaniem materiałów z wagonów kolejowych na samochody ciężarowe. Przeładowywał cement, wapno, cegły i kruszywo. Pracował przynajmniej 8 godzin dziennie. (zeznania wnioskodawcy k. 16v-17, 50v-51, 87v-88, 101v a.s., zeznania świadków: A. F. k.86v-87 a.s., L. N. k. 87-87v a.s.).

W okresie od(...)do(...)odbywał zasadniczą służbę wojskową. Od dnia 2 maja 1977 roku został ponownie zatrudniony w charakterze ładowacza z tożsamym zakresem obowiązków (podanie k. 16 a.o., zeznania wnioskodawcy k. 16v-17, 50v-51, 87v-88, 101v a.s., zeznania świadków: A. F. k.86v-87 a.s., L. N. k. 87-87v a.s.).

Z dniem 30 kwietnia 1978 roku rozwiązano z nim stosunek pracy.

Od dnia 1 maja 1978 roku pracował w gospodarstwie rolnym teścia M. B. o powierzchni 9,60 ha. Jego teściowa W. B. zmarła przed 1 maja 1978 roku. Teść wnioskodawcy nie był w stanie pracować z gospodarstwem z uwagi na podeszły wiek. Dlatego też wnioskodawca zrezygnował z pracy zawodowej, aby mu pomóc w jego prowadzeniu. Użytkował około połowę gruntów należących do teścia, a drugą połowę uprawiał rodzeństwo jego żony. Uprawiano w nim zboże i ziemniaki oraz hodowano krowy, świny oraz konia. Wnioskodawca przez cały rok zajmował obrządzaniem zwierząt, tj. wyrzucaniem obornika, karmieniem. W okresie wiosennym siał zboża i sadił ziemniaki. W czasie żniw ręcznie kosił zboża, które następnie zwoził za pomocą konia. W zimie młócił zboże. Pracował codziennie co najmniej 4 godziny dziennie do dnia 1 listopada 1979 roku (zaświadczenie k. 15 t. I akt ZUS, zeznania wnioskodawcy k. 16v-17, 50v-51, 87v-88, 101v a.s., zeznania świadków: K. K. k. 100v-101, J. N. k. 101-101v a.s.).

Od 2 listopada 1979 roku do 21 marca 1981 roku pracował w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P..

Z dniem 27 marca 1981 roku został ponownie zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku ładowacza z tożsamym zakresem obowiązków (umowa z dnia 27 marca 1981 roku k. 31 a.o., zeznania wnioskodawcy k. 16v-17, 50v-51, 87v-88, 101v a.s., zeznania świadków: A. F. k.86v-87 a.s., L. N. k. 87-87v a.s.). Z dniem 13 marca 1995 roku rozwiązano z nim stosunek pracy.

Sąd obdarzył wiarą zeznania świadków: K. K. i J. N. na okoliczność świadczenia przez odwołującego pracy w gospodarstwie rolnym teścia. Zostały złożone przez osoby obce dla stron, nie zainteresowane wynikiem sprawy pochodzą od osób zamieszkujących w pobliżu gospodarstwa rolnego należącego do teścia. Zeznania są logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniają zarówno, co do faktu pracy J. C. w gospodarstwie rolnym rodziców, jak i zakresu i rodzaju wykonywanych przez niego czynności. Z zeznań świadków wynika, że w spornych okresach wnioskodawca wykonywał różnego rodzaju prace w gospodarstwie rolnym wymagane dla jego prawidłowego funkcjonowania w wymiarze, co najmniej czterech godzin dziennie.

Sąd obdarzył również walorem wiarygodności zeznania świadków A. F. i L. N. co do pracy w warunkach szczególnych warunkach wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) - L.(...)Oddziale w P.. Z uwagi na wspólny wieloletni okres pracy z wnioskodawcą w tym samym zakładzie pracy oraz pełniąc te same obowiązki, mieli sposobność dokonania spostrzeżeń okoliczności, o których zeznawali, a ich stały i powtarzający się charakter utrwalił ich przebieg na tyle, iż mimo upływu czasu przedstawili poszczególne zdarzenia rzetelnie i spójnie.

Sąd uznał także za wiarygodne zeznania wnioskodawcy J. C. co do charakteru zatrudnienia w szczególnych warunkach, jak też pracy w gospodarstwie rolnym rodziców. Skarżący w toku postępowania w sposób szczegółowy opisał, jakie czynności wykonywał i na czym polegała jego praca. Korelowały one w tej części z zeznaniami świadków oraz zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w postaci zachowanych dokumentów. Istotna jest przy tym okoliczność, że pracodawca uznawał pracę wykonywaną przez wnioskodawcę za pracę w szczególnych warunkach, czemu dał wyraz w wystawionym świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach.

Odnosząc się natomiast do twierdzeń wnioskodawcy i świadka A. P. (1) w zakresie zatrudnienia J. C. w (...)w K., poza zeznaniami wyżej wymienionych osób brak jest jakichkolwiek dowodów, na okoliczność pracy wnioskodawcy u tego pracodawcy na podstawie umowy o pracę. Skarżący nie przedłożył umowy o pracę, czy innej umowy, świadectwa pracy, wpisu do legitymacji ubezpieczeniowej, ani innego dokumentu, na okoliczność zatrudnienia u tego pracodawcy. Sąd wskazał, że w zeznaniach wnioskodawcy i świadka A. P. (1) występują sprzeczności. Z zeznań wnioskodawcy wynika, że pracował w (...)w K. od 1970 roku (k. 50v a.s.), podczas gdy świadek A. P. (1) wskazał, że ubezpieczony pracował u tego pracodawcy od stycznia lub lutego 1971 roku (k.33v-34 a.s.). Również w kwestii daty zakończenia pracy w (...)K. zeznania tych osób były rozbieżne. Wnioskodawca na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2015 roku podnosił, że pracował u tego pracodawcy do końca 1973 roku (k.16v a.s.), a już na rozprawie w dniu 8 lutego 2017 roku, że do połowy stycznia 1974 roku (k. 87v-88 a.s.). Z kolei świadek A. P. (1) wskazywał, że wnioskodawca pracował u tego pracodawcy, do marca lub kwietnia 1974 roku (k. 33v-34 a.s.).

Sąd uznał, że odwołanie wnioskodawcy nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2016, poz. 887 ze zm.) mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura, taka przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Według art. 32 ust. 2 cytowanego artykułu za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 cytowanej normy prawnej stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury J. C. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

W rozpoznawanej sprawie bezspornym było, że wnioskodawca w dniu (...) ukończył 60 lat oraz że nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Sporne zaś pozostawały dwie kwestie: czy wnioskodawca posiada wymagany 25-letni ogólny staż ubezpieczeniowy, oraz czy posiada wymagany okres 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z ogólnymi zasadami zawartymi w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do stażu ubezpieczeniowego zalicza się okresy składkowe, nieskładkowe i tak zwane okresy uzupełniające. Odnośnie tych ostatnich, zgodnie z art. 10 ust. 1 punkt 3 tej ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, traktując je jako okresy składkowe, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7 ustawy emerytalnej, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia okresu wymaganego do przyznania tego świadczenia. Okresów tych nie uwzględnia się, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty, na podstawie

przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników (art. 10 ust. 3 ustawy emerytalnej). Nie jest kwestionowane w sprawie, że wnioskodawca ze świadczeń takich nie korzystał.

O uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do świadczeń emerytalnych okresów pracy w gospodarstwie rolnym sprzed objęcia rolników obowiązkiem opłacania składki na rolnicze ubezpieczenie społeczne domowników (tj. przed dniem 1 stycznia 1983 roku) przesądza wystąpienie dwóch okoliczności: po pierwsze – wykonywanie czynności rolniczych powinno odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej „domownika” z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i po drugie – czynności te muszą być wykonywane w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż J. C. jako domownik - po ukończeniu 16 roku życia, w okresie od 1 maja 1978 roku do 1 listopada 1978 roku (rok, 6 miesięcy i dzień) pracował stale, codziennie i co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy w gospodarstwie rolnym teścia. Konstatację tą uwiarygodniają okoliczności, iż w tym okresie wnioskodawca nie pracował zawodowo.

Wskazane okresy, po ich doliczeniu do okresów składkowych i nieskładkowych wyliczonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tj. 22 lat, 4 miesiące i 3 dni, dają łącznie 23 lata, 10 miesięcy i 4 dni stażu ubezpieczeniowego.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że wnioskodawca był zatrudniony w (...)w K. w okresie od 1 stycznia 1970 roku do 15 stycznia 1974 roku. Skarżący nie przedłożył umowy o pracę, czy innej umowy, świadectwa pracy, wpisu do legitymacji ubezpieczeniowej, ani innego dokumentu, na okoliczność zatrudnienia u tego pracodawcy. Brak jest dokumentacji osobowej wnioskodawcy z(...)w K. (pismo z dnia 20 kwietnia 2017 roku k. 97 akt ZUS). Podstawą ustaleń w tym zakresie nie mogą być zeznania wnioskodawcy i świadka A. P. (1) z uwagi na opisane wyżej sprzeczności. Skoro zatem wnioskodawca nie udowodnił, na jakiej podstawie był zatrudniony w (...)w K. to brak podstaw do zaliczenia zatrudnienia w tym (...) do jego ogólnego stażu pracy.

Ubezpieczony nie wnosił o zaliczenie do ogólnego stażu pracy innych okresów zatrudnienia.

W ocenie Sądu, wnioskodawca udowodnił wymagany ustawą staż co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Sądu, z zeznań wnioskodawcy oraz z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, jak też z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wynika, że J. C. w okresie od 1 lutego 1974 roku do 26 czerwca 1975 roku (rok, 4 miesiące i 26 dni), od 2 maja 1977 roku do 30 kwietnia 1978 roku (11 miesięcy i 29 dni), od 17 marca 1981 roku do 13 marca 1995 roku (13 lat, 11 miesięcy i 15 dni), tj. wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazaną w rozporządzeniu w wykazie A, dziale VIII pozycja 1 jako ciężkie prace załadunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie. Ponadto stanowisko ładowacz zostało wskazane w przepisach resortowych – wykaz A dział. VIII poz. 1 pkt 1 załącznika do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. M.B.i P.M.B. Nr 3, poz. 6).

Ponadto Sąd wskazał, że okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Wnioskodawca J. C. pracował w Przedsiębiorstwie (...) - L. (...)Oddziale w P. aż do powołania go do pełnienia czynnej służby wojskowej, tj. do dnia (...). Do dnia(...)wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Wnioskodawca powrócił do świadczenia pracy w ciągu 30 dni od zakończenia służby wojskowej, tj. (...). W tej sytuacji okres zasadniczej

służby wojskowej (rok, 9 miesięcy i 12dni), wnioskodawcy powinien być zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W związku z powyższym wnioskodawca posiada na dzień 1 stycznia 1999 roku 23 lata, 10 miesięcy i 4 dni okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających, w tym 18 lat, miesiąc i 22 dni pracy w warunkach szczególnych. Nie spełnił zatem przesłanki posiadania 25 lat stażu ubezpieczeniowego.

Podsumowując powyższe ustalenia należało stwierdzić, iż decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych była prawidłowa, a tym samym odwołanie należało oddalić.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Lublinie na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Od tego wyroku apelację złożył jego wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucał:

Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na niezasadnym przyjęciu, że wnioskodawca posiada na dzień 1 stycznia 1999 roku – 23 lata 10 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych podczas gdy, zdaniem skarżącego sąd i organ rentowy pominęły w orzekaniu okresy pracy J. C. w:

- (...) Przedsiębiorstwie (...) od 2.11. 1979r. do 21.03.1981 r.,

- (...)od 1.10.1996r. do 30.11.1996r.,

- Przedsiębiorstwie (...) od 6.05.1996r. do 17.09.1996 r.,

- Urzędzie Miasta w K.od 1.06. 1998r. do 31.08.1998r. i od 1.08.2008r. do 30.11.2008r. oraz czasu pobierania zasiłku dla bezrobotnych w okresie od 15.03.1995r. do 14.03.1996r. oraz od 5.12.1996r. do 4.12.1997r. W konsekwencji zdaniem apelującego Sąd naruszył art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przez jego niezastosowanie i nie przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury pomimo spełnienia wszystkich przesłanek.

Skarżący wnosił o zmianę wyroku i przyznanie prawa do emerytury

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wnosił o jej oddalenie. Pełnomocnik ZUS na rozprawie apelacyjnej podnosił, że zostały uwzględnione wszystkie wskazane przez skarżącego w apelacji okresy w ogólnym stażu pracy.

Wnioskodawca na rozprawie apelacyjnej kwestionował nie zaliczenie mu do ogólnego stażu pracy okresu zatrudnienia w (...)w K.. Podnosił, że pracował tam przed rozpoczęciem pracy w Przedsiębiorstwie (...) - L(...)Oddziale w P..

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna, jednakże nie z przyczyn w niej wskazanych.

Przedmiotem sporu między stronami było, czy wnioskodawca spełnił przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury w wieku obniżonym, przewidzianej w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z art. 32 tej ustawy, w tym przesłankę legitymowania się 15 latami pracy w warunkach szczególnych, oraz przesłankę ogólnego stażu ubezpieczeniowego.

Wbrew zarzutom apelacji, wszystkie wskazane w niej okresy zostały skarżącemu wliczone do ogólnego stażu pracy .Wynika to wprost z akt ZUS (karta przebiegu zatrudnienia k. 39 t. II akt ZUS).

Przeprowadzone przed Sądem I instancji postępowanie dowodowe wykazało, iż J. C. jako domownik - po ukończeniu 16 roku życia, w okresie od 1 maja 1978 roku do 1 listopada 1978 roku (rok, 6 miesięcy i dzień) pracował stale, codziennie i co najmniej w połowie pełnego wymiaru czasu pracy w gospodarstwie rolnym teścia. W okresie wnioskodawca nie pracował zawodowo. Ustalenia Sądu w tym zakresie są prawidłowe.

Wskazane okresy, po ich doliczeniu do okresów składkowych i nieskładkowych wyliczonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, tj. 22 lat, 4 miesiące i 3 dni, dają łącznie 23 lata, 10 miesięcy i 4 dni stażu ubezpieczeniowego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego błędnie natomiast Sąd nie uznał zatrudnienia wnioskodawcy w(...)w K. w latach 1970 - 1973. Istotnie skarżący nie przedłożył umowy o pracę, świadectwa pracy, wpisu do legitymacji ubezpieczeniowej, na okoliczność zatrudnienia u tego pracodawcy, brak jest też dokumentacji z(...)w K..

Umknęło jednak uwadze Sądu I instancji, że wnioskodawca składając podanie do zakładu pracy - Przedsiębiorstwa (...) w P., w podaniu o pracę z dnia 1 lutego 1974 roku, oraz własnoręcznie sporządzonym życiorysie z tej samej daty wyraźnie wskazywał, że po ukończeniu szkoły, w 1970 roku podjął pracę w(...)w K., gdzie pracował do roku 1973(k. 4, 5 akta osobowe).

Z zeznań wnioskodawcy i świadka A. P. (1) wyraźnie wynika, fakt zatrudnienia w tym okresie na podstawie umowy o pracę. Jak wskazywał wnioskodawca, po ukończeniu szkoły, ukończył kurs – uprawnienia na ciągnik i zatrudniony został na podstawie umowy o pracę. Wnioskodawca, jak i przesłuchany świadek A. P. (1) w toku postępowania w sposób szczegółowy opisali, jakie czynności wykonywali. Wnioskodawca podał (k. 16 v.), że pracę rozpoczął po ukończeniu 17 lat. Miało to miejsce 22 września 1970 roku. Okres od tej daty do końca roku 1973 roku (zgodnie z jego zapisem w życiorysie oraz tym co wskazał na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2015 roku, gdy podał że pracował u tego pracodawcy do końca 1973 roku (k.16v a.s.), podlega zaliczeniu do ogólnego stażu pracy. Mieć należy na względzie, że zeznania wnioskodawcy i świadka A. P. (2) (k. 33 – 34) co do faktu świadczenia pracy w pełnym wymiarze, rodzaju wykonywanych czynności jako traktorzysta, otrzymywania wynagrodzenia, stałych godzin pracy były zgodne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zeznania wnioskodawcy i świadka zasługują na wiarę, bowiem korespondują z powołanymi wyżej dowodami z dokumentu (podanie o pracę i życiorys z dnia 1 lutego 1974 roku). Istotna jest przy tym okoliczność, że wnioskodawca w tym czasie nie kontynuował nauki w szkole. Sąd I instancji zwrócił uwagę na rozbieżności w zeznaniach wnioskodawcy i świadka co do daty rozpoczęcia pracy i zakończenia pracy. W świetle zasad prawidłowego, logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego, rozbieżności co do daty w trakcie składania zeznań po upływie ponad 40 lat, nie mogą ich dyskwalifikować. Wręcz przeciwnie świadczą o spontaniczności w ich składaniu wynikającej z braku uzgodnień.

Sąd, w przeciwieństwie do organu rentowego, nie jest związany określonymi środkami dowodowymi, zgodnie z treścią art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Oznacza to, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane. Art. 473 § 1 k.p.c. stanowi, że w sprawach z tego zakresu nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron, co oznacza, że fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi.

Po zaliczeniu okresu zatrudnienia(...)w K. od 22 września 1970 roku do 31 grudnia 1973 roku wnioskodawca legitymuje się wymaganym ogólnym stażem pracy, przekraczającym 25 lat.

W pozostałym zakresie Sąd podziela ustalenia faktyczne, ocenę dowodów oraz rozważania prawne co do zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych, oraz pracy w gospodarstwie rolnym teścia.

Z zeznań wnioskodawcy oraz z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, jak też z dokumentów znajdujących się w aktach osobowych wynika, że J. C. w okresie od 1 lutego 1974 roku do 26 czerwca 1975 roku (rok, 4 miesiące i 26 dni), od (...)do 30 kwietnia 1978 roku (11 miesięcy i 29 dni), od 17 marca 1981 roku do 13 marca 1995 roku (13 lat, 11

miesiący i 15 dni), tj. wykonywał pracę w szczególnych warunkach wskazaną w rozporządzeniu w wykazie A, dziale VIII pozycja 1 jako ciężkie prace ładunkowe i wyładunkowe oraz przeładunek materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie. Stanowisko ładowacz zostało wskazane w przepisach resortowych – wykaz A dział. VIII poz. 1 pkt 1 załącznika do zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy nadzorowanych przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty (Dz. Urz. M.B.i P.M.B. Nr 3, poz. 6).

J. C. pracował w Przedsiębiorstwie (...) - L. (...) Oddziale w P. aż do powołania go do pełnienia czynnej służby wojskowej, tj. do dnia (...). Do dnia(...)wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Wnioskodawca powrócił do świadczenia pracy w ciągu 30 dni od zakończenia służby wojskowej, tj. (...)W tej sytuacji okres zasadniczej służby wojskowej (rok, 9 miesięcy i 12dni), wnioskodawcy powinien być zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Okres służby wojskowej dla żołnierza zatrudnionego przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych (I kategorii zatrudnienia), który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach, jest okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zaprezentowany pogląd przedstawił m.in. powiększony skład Sądu Najwyższego w uchwale z dnia 16 października 2013 r., II UZP 6/13. W uzasadnieniu tego stanowiska, wskazano m.in., że podstawy zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu pracy w warunkach szczególnych (szczególnym charakterze), należy poszukiwać nie tylko w przepisach normujących prawo do świadczeń, a więc obecnie w ustawie emerytalnej i rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., ale w tym zakresie znajdują zastosowanie również przepisy normujące służbę wojskową, tj. ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.) oraz przepisy wykonawcze do niej, w tym zwłaszcza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318 ze zm.), które regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. W myśl § 5 ust. 1 tego rozporządzenia żołnierzowi wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Z przepisów tych wynika, że - pod warunkiem w nim wskazanym - okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby.

W tym stanie rzeczy ubezpieczony spełnił wszystkie, konieczne do przyznania wcześniejszej emerytury warunki, określone w przepisie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U z 2016 r. poz. 887) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. Nr 8, poz. 43), co uzasadnia przyznanie mu prawa do żądanego świadczenia od miesiąca złożenia wniosku o emeryturę.

Z tych względów i na mocy art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.